

Gras: het meest veelzijdige stukje voer

Tekst: Jens Rijssel - Dierenarts rundvee - adVee dierenartsen

Beeld: Twan Wiermans

Als rundveedierenarts kijk ik met grote interesse naar ontwikkelingen in de sector. Met name de laatste jaren zie ik op voedingsgebied zeer uiteenlopende toepassingen voorbijkomen. Een erg leuk gebied om onderdeel van uit te maken. Het oudste voer in het nieuwste jasje is toch wel gras! De laatste jaren is er een verschuiving gaande in de omgang en toepassing van gras.

De laatste jaren is er een verschuiving gaande in de omgang en toepassing van gras.

Weiden

Klassiek is weiden. Daarna kregen we kuilen die in de praktijk wisselend maar vaak met succes zijn toegepast.

Het grootste nadeel van weiden is dat er verliezen ontstaan door vertrapping. Daarnaast kunnen ook bij fouten in het weidemanagement parasitaire problemen op de loer liggen. Het grootste voordeel is dat er geen in- en/of uitkuilverliezen zijn zonder enig (loon)werk. De koeien halen het immers zelf.

Naast de genoemde voor- en nadelen stimuleren melkfabrieken het weiden middels uitbetaling van een weidepremie.

Kuilen

Een andere methode om met gras om te gaan, is het inkuilen. Een principe dat vele uitdagingen en sub-vormen kent. Denk bij de uitdagingen aan het juiste maaimoment in combinatie met de draagkracht van de bodem. Denk aan het optimale maaimoment op de dag. Wanneer bevat gras de meeste suiker en eiwitten?

Een plant maakt gedurende dag extra suikers aan onder invloed van zon en fotosynthese. Na meerdere zonuren maaien is dus optimaler. Echter, je moet uiteindelijk ook met je loonwerker door een deur kunnen en soms geeft de planning problemen. Daarbij kan zeer goed drogend weer bij meerdere zonnige dagen 's ochtends maaien en 's avonds inkuilen ook voordelen voor de conservering opleveren. Denk hierbij wel aan de laagjes

en het gewicht op de kuil! Een goed gewonnen maar slecht geconserveerde kuil is ook een mindere kuil.

Zoals altijd, na het maken van de kuil weet iedereen het beter.

Dan is er nog de vraag: wel of geen toevoegingen aan de kuil? Inschatten hoe droog dan wel nat het product is en in hoeverre het in staat is om goed te conserveren. Ga je schudden en hoe vaak? Ook dit is een uitdaging en afhankelijk van de weersfactoren. Bij zeer goed drogend weer zou een keer schudden kunnen volstaan. Hiermee zou de snelheid van land tot kuil omhoog kunnen.

Wanneer alles dan goed gewonnen is en de barbecue aan kan, vergeet dan niet aan een zeer belangrijk maar vaak vergeten punt te denken. De langetermijnplanning. Hoe is het erf ingericht? Waar kan ik welke kuilen kwijt?

Wil je constant voeren en maak je een lasagnekuil? Of voer je de verschillende partijen apart op? In het eerste geval is vakmanschap en conservering nog belangrijker vanwege het tussentijds openen van de kuil. In het tweede geval: probeer ervoor te zorgen dat je bij alle partijen kunt wanneer je dat wilt en niet wanneer je zover bent in de silo. Hiermee heb je de vrijheid om de broeigevoelige kuil in de winter te voeren. Wanneer je alles tegen elkaar aan kuilt, werkt dit makkelijk. Maar dit kan op langere termijn een vervelende voerovergang betekenen. Ook bij een extreem snelle energierijke kuil zou je in de winter kunnen overwegen om deze

te combineren. Dan is voersnelheid minder van belang door de lagere omgevingstemperatuur. Dit wil je met name in de zomermaanden voorkomen.

Vers gras

Wel vers gras, maar niet weiden? Vers gras voeren op stal is een arbeidsintensief gebeuren maar lonend voor de koeien en boeren die het goed toe kunnen passen. Wanneer gras correct gemaaid is en in het juiste stadium aan het voerhek komt, kan een koe vele malen meer opnemen ten opzichte van grazen. De verliesfactoren van weiden of het inkuilproces zijn er ook niet.

Zijn er dan echt geen nadelen? Helaas, ook stalvoeding kent zijn nadelen. De boer moet harder werken en zit meer op de trekker. Afhankelijk van de verkaveling kost dit meer of minder tijd.

En ook vers gras kent weer opties. De manier van voeren bijvoorbeeld. Sommige bedrijven voeren eerst het (halve) rantsoen en daarna het verse gras er overheen. Dit is voor wat betreft arbeid de snelste optie. Maar voor een super grasmanager ook een behoorlijk risico.

Koeien die te veel en te snel en te energierijk goed gras kunnen eten, krijgen last van slump feeding met pensverzuring tot gevolg door de goede kwaliteit. Hou er rekening mee dat koeien vlot vier keer zoveel gras op kunnen nemen aan het voerhek ten opzichte van het zelf afgrazen.

Daarbij speelt ook het gekozen gras een grote rol. Zo zal het risico hierop bij een op Engels raaigras gebaseerde mix vele malen hoger zijn dan bij een minder extreem productieve grassoort. Ook hier moet men opletten dat het succes van plantveredeling de koe geen parten speelt.

De super grasmanager heeft het geluk dat hij - nog - meer mag/moet werken dan wel extra kosten maakt. In het geval van zeer goed gras is het daadwerkelijk mengen in de mengwagen nodig zodat selectie minder kan optreden. Wederom een extra stap in het proces. Probeer hier een mengvolgorde aan te houden waarbij je eerst een zware component met mineralen en overige bijproducten mengt en daarna het verse gras en op het eind nogmaals een zware component toevoegt.

Een tweede optie is om een broeiermer toe te voegen aan het gras. Maar ook dit raakt de boer in de portemonnee.

Het gras winnen?

Ook bij de winning van het gras zijn er legio opties. Enerzijds bestaan de klassieke opraapwagens met een soort hark die het gras naar binnen trekt. Nadeel hierbij is wel dat het gras kneust en de grasstructuur verstoord wordt.

Aan de andere kant van het spectrum zijn er zeer geavanceerde machines die perfect werken en het gras nagenoeg niet beschadigen. Bij aanschaf van zo'n machine zou ik adviseren het voeren van vers gras ook meerdere jaren vol te houden. Return on investment kan in deze, maar dat lukt niet binnen een jaar.

Kortom, het is wel te stellen dat er vele opties zijn en iedere boer moet doen wat bij zijn talenten en persoonlijkheid past. Ga dus bij jezelf na of je een topweider, kuilexpert of toch meer een vers gras-manager bent en pas daar je bedrijfsvoering op aan. Ook hybride boeren kunnen voorkomen. Doe wat je zélf goed kan en (probeer) niet (per definitie) wat de buurman goed kan. ←

ADVERTENTIE

POLARIS
RANGER

Polaris Ranger.
De ultieme werkbuffel.

**RANGER®
EV**

**RANGER®
DIESEL**

**RANGER®
1000**

**RANGER®
XP 1000 EPS**

**RANGER CREW®
XP 1000 EPS**

Leverbaar met tractor- en/of quadkenteken. Vraag ernaar bij de dealer.

www.polarisbenelux.com